

Notat av

Oddvar Pedersen, NHM, UiO

19.5.2016

Bakgrunn

Det er ønske om å åpne opp landskapet i hoveddalsøkket på Kløvningen (Tjøme kommune, Færder nasjonalpark), både for å bedre beiteverdi og gjenskape og øke areal av artsrik engvegetasjon.

Dette notat er basert på kunnskapen om karplantefloraen samlet ved tre besøk på øya (29/7 2014, 5/6 2015 og 4/5 2016).

Situasjon i dag

Hoveddalsøkket er i dag den delen av Kløvningen som har høyest biologisk diversitet, da jordsmonnet her er sterkt påvirket av marin avsetning, bl.a. ved høyt kalkinnhold (skjellsand), samt stor variasjon i fuktighet, jordsmonn og lys-skyggeforhold.

De fuktigste (og rikeste) partiene finnes i nordre delen, samt rundt mer stagnerende forsenkninger i midtre til søndre del. Minst gjengrodd er søndre del av dalsøkket.

Karplantefloraen har fortsatt mange elementer av artsrik engvegetasjon, spesielt store bestander av marianøkleblom (spesielt i søndre del; jf. figur 4), samt spredte forekomster av kalkengindikatoren enghavre.

Engene inneholder også overraskende mange skogsarter – ofte vårplanter, som hvitveis, vårkål, nyresoleie, gullstjerne og fingerlerkespore.

Helt i nord ble det i 2014 registrert en liten bestand av jordbærkløver (*Trifolium fragiferum*; EN). Denne rødlistearten vokser normalt i kalkrik strandeng og flere ting indikerer at arten tidligere var vanligere i kalkrik engvegetasjonen også fjernere fra sjøen, i dalsøkk på flere av øynene i Færder nasjonalpark.

Dalsøkket har opplagt fått større bestander av busker og trær, spesielt av de såkalte kantkrattene, gjerne av einer, slåpetorn, rosearter, ørevier og liguster.

Det er også påvist svartelistearter som høstberberis (*Berberis thunbergii*; SE) og dielsmispel (*Cotoneaster dielsianus*; SE) i dalsøkket. Disse må fjernes fullstendig.

Hovedformål med restaurering/skjøtsel

Forslagene til skjøtsel legger opp til å beholde og øke, dagens diversitet i området, spesielt ved å øke andel engvegetasjon, ved:

1. Fjerne de fleste kantkrattene (buskvegetasjonen) på mark som tidligere hadde engpreg
2. Beholde kratt- og trevegetasjon på marginal mark langs bergveggene, spesielt langs vestsida av dalen
3. Beholde (minst) to grupper kantkratt, ett på tørr grunn (einer/slåpetorn) og ett på frisk til fuktig grunn (liguster-dominert)

Generelle råd

Buskvegetasjon fjernes på mark hvor det sannsynligvis tidligere har vært engvegetasjon – eller som kommer til å utvikle seg til engvegetasjon. Jamfør likevel unntakene nedenfor (spesialområder).

Buskvegetasjon beholdes på steder som ikke kommer til å utvikle seg til engvegetasjon, dvs. på steinet og svært grunnlendt mark. Busker fjernes likevel der det er behov for å opprettholde eller etablere tråkk for beitedyr, samt langs hovedstien gjennom dalsøkket.

Det beholdes mest mulig av noe større trær langs bergveggene, spesielt langs vestsida av dalsøkket.

Det er viktig av alle planterester etter hogst fjernes helt fra området – evt. brennes på ett sted innen området. Dette for å unngå uønska gjødslingeffekt (og oppslag av uønska arter).

Beiting bør påføres umiddelbart etter at buskvegetasjonen er fjernet.

Tilleggsforing og gjødsling må selvsagt ikke forekomme i området.

Det må ikke settes i verk tiltak, drenering av noe slag, som påvirker fuktighetsforholdene i området.

Uansett hvor (dvs. fra hele øya...), fjernes uønska busker. Dette gjelder i det minste høstberberis, dielsmispel og rynkerose (*Rosa rugosa*). Rynkerose er registrert

Spesialområder

Innen to spesialområder beholdes avgrensa kantkratt, jf. figur 1 og 2.

Spesialområde 1 (jf. figur 1)

I nord er det et område med kantkratt med mye liguster (*Ligustrum vulgare*). Arten er ikke lenger rødlistet, men det er fortsatt av interesse å bevare litt «edlere» kantkratt med liguster.

Mest mulig at dette kantkrattet bevarer.

Imidlertid er det nettopp i dette område også observert både dielsmispel og høstberberis. Disse to artene må likevel fjernes!

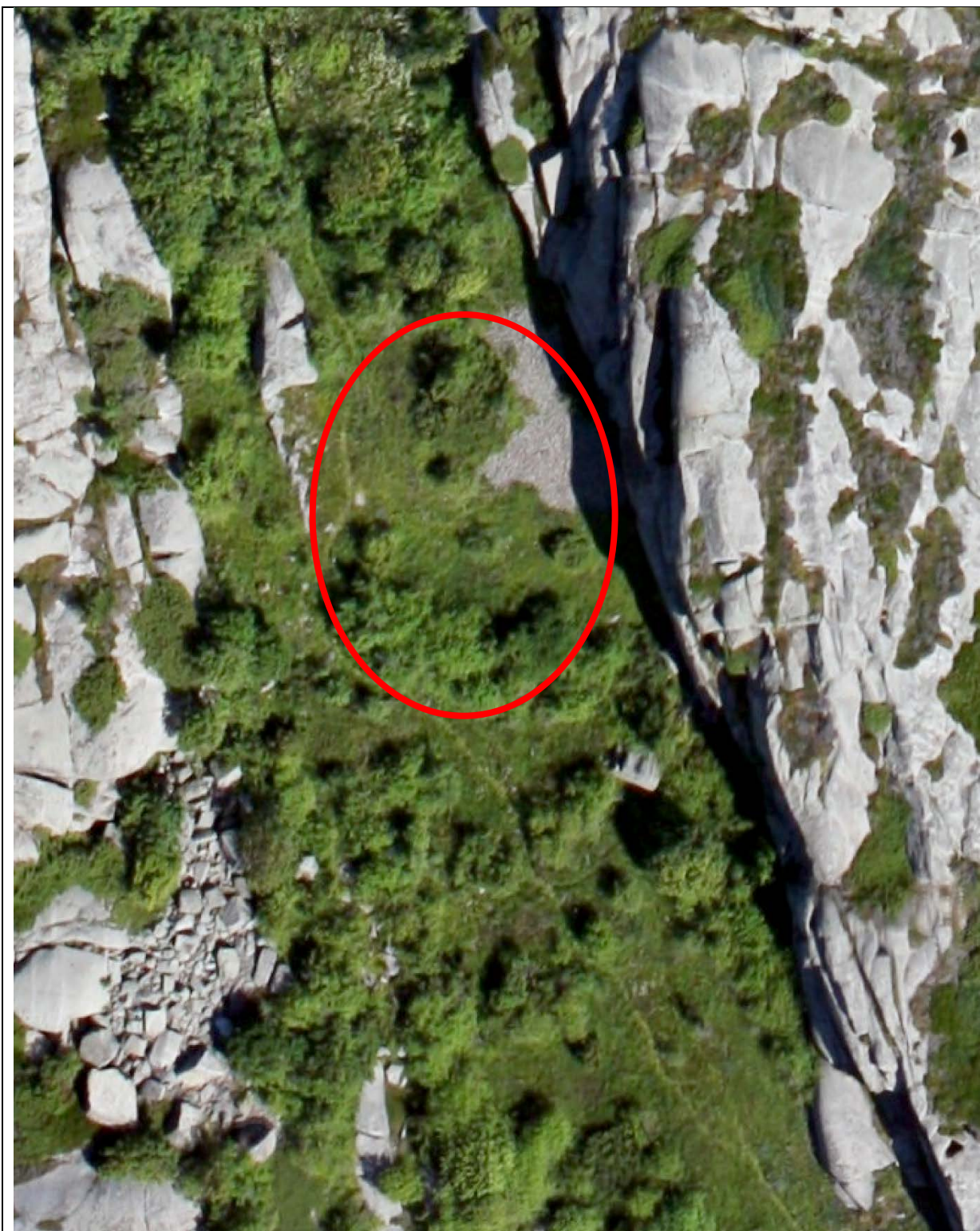
Spesialområde 2 (jf. figur 2)

I midtre/nordre del – dvs. den tørreste delen av dalsøkket bør avgrensa deler av kantkrattet beholdes – dette inkluderer både kratt av einer og slåpetorn.

Slåpetorn-krattet ryddes likevel slik at stien gjennom området holdes farbar.

Figur 1. Nordre del av dalsøkket. Indikert område (spesialområde 1) for bevaring av kantkratt med liguster.

Figur 2. Nordre/midtre del. Indikert område (spesialområde 2) for bevaring av kantkratt på tørr grunn, inkludert einerkratt.

Figur 3. Omtrentlig lokalisering av spesiellområde 1 (til venstre, rød) og 2 (høyre; blå). 4. mai. 2016.

Figur 4. Bestand av marianøkleblom i midtre/søndre del av området. 4. mai 2016.